

кредитен институт по подобие на централните банки в други държави с задача да регулира паричното и кредитно обращение в страната и да служи, с своите големи (в наш смисъл) запаси, опора за търговията и индустрията в моменти на кризи.

Такива сж в общи черти историята и догматиката по организацията на Б. Н. Банка.

Нашият очерк обаче не би бил пълен, ако не спрем внимание върху факта, че идеята за прѣобразуване на Българската Народна Банка от държавна в частно-акционерно дружество не е била изоставена и че тя е била повдигана и в по-ново време и то, твърдѣ характерно, изъ българска срѣда, отъ български капиталисти. „По голѣмните капиталисти в България,“ както ни съобщава бившият дългогодишен администратор и управител на Б. Н. Банка, г. С. Караджовъ, „въздишатъ за една акционерна банка, която да се образува отъ сегашната наша Народна Банка. Такова едно бълнуване е понятно: тия хора асж не могат да мечтаятъ освѣнъ за едно спекулантско учрѣждение, което да имъ носи голѣми дивиденди. Кого отъ бъдещите акционери нѣма да блязни една редовна и сигурна печалба отъ $12\frac{0}{0}$ — $15\frac{0}{0}$? Ако пъкъ се въведе златния еталонъ, то сж пуцанието в пъленъ ходъ на банкнотите, тая печалба може значително да се уголѣми. Ето коя е, слѣдователно, причината, глѣто нашите богаташи сегис-тогисъ проявяватъ своя алченъ апетитъ за прѣобрѣщане на Народната Банка в акционерна³⁷⁾. Кога и вь каква форма е било прѣдъявено искането на българските капталисти, намъ не е извѣстно. Това, което ние научаваме отъ цитираниятъ подъ линия протоколи на управителния съвѣтъ на Б. Н. Банка, то е че на 2 пжти, веднажъ прѣзъ 1891 и вторий пжтъ прѣзъ 1897 г., Министертъ на Финансите, вь първия случай г. Гр. Начевичъ, а вь втория г. Ив. Ев. Гешевъ, сж сезирали управителния съвѣтъ на банката съ вьпроса, време ли е да се усвоятъ началата на една акционерна (вмѣсто държавна) банка у насъ. Както вь единиятъ, така и вь другия случай, мнѣнието на управителния съвѣтъ е било неблагоприятно за такава банка. „Нито е справедливо сега, нито пъкъ нравствено да доходжатъ нѣкакви си частни акционери да дѣлятъ на готово съ държавното съкровище добива и да ставатъ съ него съдружници вь едно дѣло, за прѣуспѣването на което тѣ не сж ударили прѣстъ о прѣстъ“³⁸⁾. А тѣй като идеята за акционерна банка бѣше непопулярна, сирѣ недостатъчно застъпена вь печата, и като не можѣ да се опре върху едно рѣшение на управителния съвѣтъ на банката, Финансовото Министерство не се е рѣшило да прави по-нататъшни постѣпки за реализирането ѣ. По такъвъ начинъ Народната Банка и слѣдъ тѣзи опити за прѣустройство си останала изключително и чисто държавна.

³⁷⁾ Вж. „Протоколитъ, държани отъ 21 априль до 21 май 1897 г. на управителния съвѣтъ на Б. Н. Банка съ участие на директорите на банковите клонове“ (София, 1897, стр. 120.

³⁸⁾ Ibidem, стр. 121.